

ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ

(ਯੂਹੰਨਾ 4:1-42)

ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ:

ਪਿਆਰੇ ਡਾਕਟਰ ਗਾਰਡਨਰ,

ਮੈਂ ਬੜਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜੋ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਮੈਥੋਂ ਘਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਮੈਂ ਮਰਾਂਗਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਨਰਕ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ।
ਪਿਆਰ, ਕ੍ਰਿਸ!

ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਹੀਨ ਭਾਵਨਾ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਨਾਮ ਦਿਓ, ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਹੀਂ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ।’ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੀਂ ਯੂਹੰਨਾ 4 ਅਧਿਆਇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਯੂਹੰਨਾ 4 ਅਧਿਆਇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਫ਼ੈਸਲਾ (ਯੂਹੰਨਾ 4:1-4)

ਸਾਡੇ ਪਾਠ ਦਾ ਅਧਾਰ ਯੂਹੰਨਾ 3 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਪਸਾਹ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਮ, ਉਸ ਨੇ ਨਿਕਦੇਮਸ ਨਾਮਕ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯਹੂਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਯੂਹੰਨਾ 3:16 ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਯਿਸੂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ। ਉਹਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਕਰਕੇ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਯੂਹੰਨਾ 4:1 ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ: ‘ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਯੂਹੰਨਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੇ ਚੇਲੇ

ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।' ਯਿਸੂ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਕਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਟਾਲਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਗਲੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਸ ਅਜੀਬ ਆਇਤ ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਾਂ: 'ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਮਰੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ' (ਆਇਤ 4)। ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੋਂ ਲਹਿੰਦੇ ਤਕ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ 120 ਕੁ ਮੀਲ ਸੀ। 120 ਮੀਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਗਲੀਲ ਸੀ, ਲਹਿੰਦੇ ਵੱਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਮਰੀਆ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਮਰੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਵਲ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਿਰੀਆ 'ਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਧੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਘੁੰਮ-ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਛੇ ਤੋਂ ਨੌਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤਕ ਜਾਣ ਜਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।^੧

ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਾਮਰੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਪਿਆ? ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਕਾਹਲੀ 'ਚ ਸੀ (ਮੱਤੀ 4: 12), ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਚੇਲੇ ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਯਿਸੂ ਸੁਖਾਰ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਰੁਕਿਆ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਾ 'ਪਿਆ' ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਔਰਤ ਅਤੇ ਅਨਮੋਲ ਰੂਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਯਾਨੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਰੂਹਾਨੀ ਵਾਢੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਉਹਨੂੰ ਜਾਣਾ 'ਪਿਆ' ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ!

ਇਕ ਪਾਪੀ ਔਰਤ (ਯੂਹੰਨਾ 4:5-8)

'ਉਹ ਸੁਖਾਰ ਨਾਮਕ ਸਾਮਰੀਆ ਦੇ ਇਕ ਨਗਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਜੋ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਸਫ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ' (ਆਇਤ 5)। ਸੁਖਾਰ ਉਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਹੇ ਸੀ। 'ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਖੂਹ ਸੀ' (ਆਇਤ 6)। ਇਹ ਖੂਹ ਉਹਨਾਂ ਗਿਣੇ ਚੁਣੇ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਜਿਹਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ 'ਇਹ ਉਹੀ ਥਾਂ ਹੈ।' ਇਹ ਖੂਹ ਅੱਜ ਵੀ ਉੱਥੇ, ਪੁਰਾਤਨ ਨਗਰ ਸੁਖਾਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਕੁ ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੈ।

'ਸੋ ਯਿਸੂ ਪੈਂਡੇ ਤੋਂ ਥੱਕ ਕੇ ਉਸ ਖੂਹ ਉੱਤੇ ਐਂਵੇਂ ਬੈਠ ਗਿਆ' (ਆਇਤ 6)। ਯੂਹੰਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 20:30, 31) ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਲੇਖਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਲੀਬ ਤੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਤਿਆਇਆ ਹਾਂ' (ਯੂਹੰਨਾ 19:28)। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹੀ ਵਾਂਗ ਥਕਾਵਟ ਹੁੰਦੀ, ਪਿਆਸ ਲਗਦੀ, ਭੁੱਖ ਲਗਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਵਾਂਗ ਥੱਕਦਾ ਸੀ।

'ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ ਕੁ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ' (ਆਇਤ 6)।^੨ ਆਇਤ 8 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਕਿ 'ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ।' ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੀ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਦੀ ਫ਼ਾਸਟ-ਫੂਡ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਖਾਣਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।⁴

'ਸਾਮਰੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਤੀਵੀਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਆਈ' (ਆਇਤ 7ਉ)। ਇਹ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਲਈ ਉਹ ਠੰਢੇ ਵੇਲੇ ਯਾਨੀ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਦਿਨ ਢਲੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਾਣੀ ਲਈ ਜਾਣਾ ਇਕ ਸਮਾਜਕ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਬਰ ਸਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਔਰਤ ਅੱਧੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਕੜਕਦੀ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚਸ਼ਮੇ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਔਰਤ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਲਈ ਅੱਧਾ ਕੁ ਮੀਲ ਚੱਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਛੇਕੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਢੰਗ ਉਹਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਣਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੇਨਤੀ (ਯੂਹੰਨਾ 4:7, 9)

'ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਜਲ ਪਿਆ ... ਤਾਂ ਉਸ ਸਾਮਰੀ ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ ਭਲਾ ਤੂੰ ਯਹੂਦੀ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਸਾਮਰੀ ਤੀਵੀਂ ਹਾਂ ਪੀਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈਂ?' (ਆਇਤਾਂ 7ਅ, 9ਉ)।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਦੀ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ-ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ।⁵ ਇਹ ਨਫ਼ਰਤ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਸੀ। ਸਾਮਰੀ ਲੋਕ ਇਕ ਦੋਗਲੀ ਕੌਮ ਸਨ ਜੋ 727 ਈਸਵੀ ਪੂਰਵ ਵਿਚ ਅਸੂਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸ ਉੱਤਰੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ (2 ਰਾਜਿਆਂ 17:6)। ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਨਾਲ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੂਰੀਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ (2 ਰਾਜਿਆਂ 17:24)। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਸਾਮਰੀ ਆਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਸੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ 'ਨਾ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਪਾਪ' ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ, ਕੱਟੜ ਯਹੂਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ; ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮਰ ਗਿਆ।

ਇਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟੇ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। (1) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ ਉਹ ਇਕ ਸਾਮਰੀ ਸੀ। (2) ਉਹ ਇਕ ਔਰਤ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਆਦਮੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। (ਪਿਆਨ ਦਿਓ ਆਇਤ 27)। ਯਹੂਦੀ ਰੱਬੀ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੇਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਫਰੀਸੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਕ ਧੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਲਤਾੜਿਆ ਅਤੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ’ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੰਧ, ਦਰੱਖਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਭੱਜਦੇ ਸਨ। (3) ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸੀ।

ਅਧਿਆਇ 3 ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਫਰਕ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ: ਯੂਹੰਨਾ 3 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜੋ (1) ਇਕ ਯਹੂਦੀ, (2) ਇਕ ਪੁਰਖ, (3) ਉੱਚੇ ਨੈਤਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਾਲਾ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਯੂਹੰਨਾ 4 ਵਿਚ ਖੂਹ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜੋ (1) ਸਾਮਰੀ, (2) ਇਕ ਔਰਤ ਅਤੇ (3) ਗਿਰੇ ਹੋਏ ਇਖ਼ਲਾਕ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਅਦਬ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਨਾਸਤਿਕ, ਮਰਦ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਔਰਤ, ਉੱਚੇ ਆਚਰਣ ਵਾਲੇ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ; ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਰੁਤਬਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਨਿਮਾਣਾ’ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ, ਖੁਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਉਤਪਤ 1:26)। ਤੁਸੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਬੰਦੇ ਹੋ। ਯਿਸੂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹੀ ਸਲੀਬ ਤੇ ਮਰਿਆ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ-ਵੀ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਰਦਾ!

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਵਿਚ ਖੂਹ ਤੇ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: ‘(ਕਿਉਂ ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ)’ (ਆਇਤ 9ਅ)। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਆਰਥਕ ਸਬੰਧ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ (ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੇਲੇ, ਖਾਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਾਮਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ)। ਯੂਹੰਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਾਜਕ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨਿਊ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਕ ਬਦਲਵਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ‘ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀ ... ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ।’ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਸਾਮਰੀਆਂ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਔਰਤ ਕੋਲੋਂ ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਰਤਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਉਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਉਹਦੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਲਈ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ।

ਇਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ (ਯੂਹੰਨਾ 4:10-15)

‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ [ਯਿਸੂ ਖੁਦ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਦਾਨ ਹੈ, ਯੂਹੰਨਾ 3: 16] ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ ਭਈ ਮੈਨੂੰ ਜਲ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ

ਦਿੰਦਾ' (ਆਇਤ 10)। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਖੂਹ ਵਿਚ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਜਾਏ ਵਗਦੇ ਸੋਮੇ ਨੂੰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ' ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਹਿਮ ਗੱਲ, ਨਬੀਆਂ ਨੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ' ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 36:9; ਯਸਾਯਾਹ 35:7; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 17: 13 ਅਤੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜੁਲਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੀ, ਅਰਥਾਤ ਰੂਹਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੱਸੀ।

ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ, ਯਿਸੂ ਦੇ 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ' ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਸੀ।

ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮਹਾਰਾਜ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਡੋਲ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਖੂਹ ਭੀ ਡੂੰਘਾ ਹੈ [ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇਹ 100 ਤੋਂ 150 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਸੀ^੬] ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਤੈਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ? ਭਲਾ, ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਯਾਕੂਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈਂ ਜਿਹਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਖੂਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਨੇ ਆਪ, ਨਾਲੇ ਉਹ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਤਾ? (ਆਇਤਾਂ 11, 12)।

ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਹਦਾ ਉਹਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

'ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਜੋ ਇਹ ਜਲ [ਯਾਨੀ ਇਸ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ] ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਫੇਰ ਤਿਹਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ' (ਆਇਤ 13)। ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪਿਆਸ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਭੁੱਖ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪਲ ਬੀਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸਫਲਤਾ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਸਭ ਝੱਟ ਬੀਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ: 'ਪਰ ਜੋ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਜਲ ਪੀਵੇਗਾ ਸੋ ਸਦੀਪਕਾਲ ਤੀਕ ਕਦੇ ਤਿਹਾਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਉਹ ਜਲ ਜੋ ਮੈਂ ਉਹ ਨੂੰ ਦਿਆਂਗਾ ਉਹ ਦੇ ਵਿਚ ਜਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸੋਮਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਨੰਤ ਜੀਵਨ ਤੀਕਰ ਉੱਛਲਦਾ ਰਹੇਗਾ' (ਆਇਤ 14)। ਯਿਸੂ ਮਸੀਹੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਤਾਕਤ, ਆਨੰਦ, ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਰਪੂਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ!'

ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕਿਹਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 'ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮਹਾਰਾਜ ਇਹ ਜਲ ਮੈਨੂੰ ਦਿਓ ਜੋ ਮੈਂ ਤਿਹਾਈ ਨਾ ਹੋਵਾਂ, ਨਾ ਐਥੇ ਤਾਈਂ ਭਰਨ ਨੂੰ ਆਇਆ ਕਰਾਂ' (ਆਇਤ

15)। ਜਾਂ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ! ਸੜਦੀ ਧੁੱਪ ’ਚ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਧੇ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਲ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ! ਮੈਂ ਘੜਾ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੇ ਥੱਕ ਗਈ ਹਾਂ!’’

ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ (ਯੂਹੰਨਾ 4:16-18)

ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਲਾ ਲੈਣ ਤੇ, ਯਿਸੂ ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ‘‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਜਾਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਐਥੇ ਸੱਦ ਲਿਆ’’ (ਆਇਤ 16)। ਮਸੀਹ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ... ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਸੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਂ। ਯਿਸੂ ਇਸ ਔਰਤ ਤੋਂ ਇਹੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।

‘‘ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਹੈ ਨਹੀਂ’’ (ਆਇਤ 17ਉ)। ਗੱਲ ਬਾਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ, ਔਰਤ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬੇ-ਇਜ਼ਕ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਤੇਜ਼, ਸਗੋਂ ਬੜਬੋਲੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੋਲੇ- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਹਨ (ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਹਨ)। ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਆਈਆਂ ਤ੍ਰੇਲੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

‘‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਤੈਂ ਠੀਕ ਆਖਿਆ ਜੇ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਪੰਜ ਪਤੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ ਸੇ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਨਹੀਂ, ਤੈਂ ਇਹ ਸਤ ਆਖਿਆ ਹੈ [ਭਾਵ, ਤੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ]!’’ (ਆਇਤਾਂ 17ਅ, 18)।

ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਰੂ-ਬਰੂ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਘਬਰਾਹਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਯਿਸੂ ਗਲੀਲ ਵੱਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਪਤਰਸ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਲੂਕਾ 5 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ੇ (ਅਰੰਭੇ) ਰਾਹੀਂ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹਨੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵੇਖੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ। ਉਹ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠਿਆ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਚਲਿਆ ਜਾਹ ਕਿਉਂ ਜੇ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਬੰਦਾ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 8)।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੇ ਰਹੀਏ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਰਹਿਮ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸਾਡੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ!

ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਪਾਪੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਸਹ (ਅਭਿਸ਼ੇਕ) ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਔਰਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਲੂਕਾ 7:39)। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਸਾਮਰੀ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉਹਦੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਸੀ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ

ਝਾਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੁਰਾਈ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਗੋਂ ਭਲਿਆਈ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਥੇ ਉਹਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਵੇਖੀ ਜਿਹੜੀ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਲਈ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ!

ਇਕ ਅਹਿਮ ਚਰਚਾ (ਯੂਹੰਨਾ 4:19-26)

ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਲੋੜਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕੀ ਸੀ? ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ (ਆਇਤ 19)!⁷ (ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ?)

‘‘ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਝਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਨਬੀ ਹੋ’’ (ਆਇਤ 19)। ਸਾਮਰੀ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਰੇਤ (ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਤਾਬਾਂ) ਅਰਥਾਤ ਉਤਪਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਨਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਨਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਔਰਤ ਨਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਹੇ ਨਬੀ, ਮੇਰੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ।’’ ‘‘ਸਾਡੇ ਪਿਓ ਦਾਦਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰਬਤ ਉੱਤੇ ਬੰਦਗੀ ਕੀਤੀ’’ (ਆਇਤ 20ਓ)। ਨਹਮਯਾਹ ਦੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਨਹਮਯਾਹ 4: 1-3; 6: 1-4) ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਿਰਾਜ਼ੀਮ ਪਹਾੜ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਹੈਕਲ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਿਰਾਜ਼ੀਮ ਪਹਾੜ ਬਾਰੇ ਕਈ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜੋੜ ਲਈਆਂ: ਜਿਵੇਂ ਇਹੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਇਸਹਾਕ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਸੀ; ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਵੜਨ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵੇਦੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।⁸ ਗਿਰਾਜ਼ੀਮ ਪਹਾੜ, ਜੋ ਸੁਖਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਔਰਤ ਨੇ ‘‘ਇਸ ਪਰਬਤ’’ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਓਧਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ‘‘ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ [ਯਾਨੀ ਯਹੂਦੀ] ਆਖਦੇ ਹੋ ਜੋ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 20ਅ)। ਉਹਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਚੋਂ ‘‘ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?’’

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ: ‘‘ਹੇ ਬੀਬੀ, ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪਰਤੀਤ ਕਰ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਪਰਬਤ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੋਗੇ’’ (ਆਇਤ 21)। ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਹੂਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੋਣੀ ਸੀ। (ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਅਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਫੇਰ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਜਾਂ ਬੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।)

ਉਹਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ‘‘ਤੁਸੀਂ ਜਿਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਉਹ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 22)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੁਕਤੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ’’ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹਾ ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਵਰਗੇ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਬਣੇ।

ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯਿਸੂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਇਜ਼ਕਿਆ ਕਿ ਉਹਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਚਾਲ ਚਲਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹੁਣੇ ਹੈ [ਰਾਜ/ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ] ਜਦ ਸੱਚੇ ਅਰਾਧਕ ਆਤਮਾ ਅਰ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਤਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 23)। ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ‘‘ਕਿੱਥੇ?’’ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ‘‘ਕੌਣ?’’ ਅਤੇ ‘‘ਕਿਵੇਂ?’’ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਕੌਣ? ‘‘ਪਿਤਾ।’’ ਕਿਵੇਂ? ‘‘ਆਤਮਾ ਨਾਲ’’ ਅਰਥਾਤ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ। ‘‘ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ’’ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਯੂਹੰਨਾ 17 ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਤੇਰਾ ਵਚਨ ਸਚਿਆਈ ਹੈ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 17:17)।

ਸੱਚੀ ਇਬਾਦਤ ਦਾ ਸਾਰ ਸੀ: ‘‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਈ ਉਹ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ’’ (ਆਇਤ 24)। ਇਹਨਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੀਂ ਇਬਾਦਤ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

‘‘ਤੀਵੀਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਜੋ ਮਸੀਹ⁹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖ੍ਰਿਸਟੁਸ ਕਰਕੇ ਸੱਦੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਉਹ ਆਉਗਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਦੱਸੂ’’ (ਆਇਤ 25)। ਮਸੀਹ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਚਿਆਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਈ ਸੀ। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਔਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿਵੇਂ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ‘‘ਯਹੂਦੀ’’ (ਆਇਤ 9), ਫਿਰ ‘‘ਮਹਾਰਾਜ’’ (ਆਇਤ 11, ਮੂਲ ਵਿਚ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ’’), ਫਿਰ ‘‘ਨਬੀ’’ (ਆਇਤ 19) ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਦਿਆ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ‘‘ਖ੍ਰਿਸਟੁਸ’’ (ਅਰਥਾਤ ਮਸੀਹਾ) ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਦੁਆਈ (ਆਇਤ 25; ਆਇਤ 29 ਵੀ ਵੇਖੋ)।

‘‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ ਸੋ ਉਹੋ ਹੀ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 26)।¹⁰ ਮੂਲ ਵਿਚ ‘‘ਮੈਂ ਉਹੀ ਹਾਂ, ¹¹ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ’’ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਤੂੰ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਭਾਲ ਰਹੀ ਹੈਂ? ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ! ਤੂੰ ਉਮੀਦ, ਮਦਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਹੈਂ? ਮੈਂ ਉਹੀ ਹਾਂ!’’

ਇਕ ਉਕਸਾਉ ਵਕਫਾ (ਯੂਹੰਨਾ 4:27-38) ।

ਚੇਲੇ ਖਾਣਾ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਏ।¹² ‘ਇਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਚੇਲੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਅਚਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਉਹ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਆਖਿਆ ਭਈ ਤੂੰ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈਂ ਯਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈਂ?’ (ਆਇਤ 27)।

‘ਉਪਰੰਤ ਤੀਵੀਂ ਆਪਣਾ ਘੜਾ ਛੱਡ ਗਈ’ (ਆਇਤ 28ਓ)। ਘੜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਉਹਦੀ ਬੇਕਰਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗੀ।

ਨਗਰ ਵਿਚ ਗਈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ [‘ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ’; ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ] ਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, ‘ਚੱਲੋ, ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜਿਹ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੱਭੋ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਮਸੀਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਤਾਂ ਉਹ ਨਗਰੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਲੱਗੇ’ (ਆਇਤਾਂ 28ਅ-30)।

ਸਾਮਰੀਆਂ ਦੇ ਖੂਹ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤਕ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ।

ਇਨੇ ਨੂੰ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀ, ਖਾ ਲੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਖਾਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਭੋਜਨ ਹੈ ਜਿਹ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਚੇਲੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਕੀ ਕੋਈ ਇਹ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਲਿਆਇਆ ਹੈ? (ਆਇਤਾਂ 31-33)।

ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਂਗ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੱਢ ਲਿਆ; ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥ ਸਮਝਾਇਆ। ‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘ਮੇਰਾ ਭੋਜਨ [ਯਾਨੀ ਮੇਰੀ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਰਾਕ] ਇਹੋ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਭੋਜਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਚੱਲਾਂ ਅਰ ਉਹਦਾ ਕੰਮ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਾਂ’ (ਆਇਤ 34)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗੂਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਣਾ ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਸੀ! ਪਰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤਦਿਲੀ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬਰ ਰੱਖਿਆ-ਕਿਉਂਕਿ *ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ!*

ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਗੱਲ ਬਦਲ ਕੇ ਵਾਢੀ ਵੱਲ ਲੈ ਆਂਦੀ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਭੋਜਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਵਾਢੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯਹੂਦੀ ਅਖਾਣ ਦੱਸਿਆ: ‘ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿ ਅਜੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਹਨ ਤਦ ਵਾਢੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕੋ ਅਤੇ ਪੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜੋ ਉਹ ਵਾਢੀ ਦੇ ਲਈ ਪੱਕ ਕੇ ਪੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ’ (ਆਇਤ 35)। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ‘ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਬੀ ਬੀਜਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਢੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਮਰੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਇਹ ਬੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ¹³-ਹੁਣ ਤਾਂ

ਵਾਢੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ!’ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ‘ਪੈਲੀਆਂ ... ਵਾਢੀ ਦੇ ਲਈ ਪੱਕ ਕੇ ਪੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ’ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।¹⁴

ਭਰਪੂਰ ਫਸਲ (ਯੂਹੰਨਾ 4:39-42)

ਵਾਢੀ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤਕ (ਯੂਹੰਨਾ 4: 36-38) ਸਾਮਰੀ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਉਸ ਨਗਰ ਦੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਸਾਖੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਭਈ ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਸੱਭੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹੋ। ਫਿਰ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨ ਉੱਥੇ ਰਿਹਾ (ਆਇਤਾਂ 39, 40)।

ਯਿਸੂ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਗਲੀਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਗਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿਨ ਬਿਤਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ *ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖਾਸ* ਹੈ।

‘ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੋਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ’ (ਆਇਤ 41)। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਭਲਾ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਵਾਢੀ ਲਈ ਤਿਆਰ’ ਕਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਆਖਰੀ ਆਇਤ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ: ‘ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਹੁਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਸੋ ਤੇਰੇ ਕਹਿਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਾਂ ਆਪ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਠੀਕ, ਜਗਤ ਦਾ ਤਾਰਨਹਾਰਾ ਹੈ’ (ਆਇਤ 42)। ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ: ਅਸੀਂ ‘ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਠੀਕ, *ਜਗਤ ਦਾ ਤਾਰਨਹਾਰਾ* ਹੈ’! ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਚੇਲੇ ਅਰਥਾਤ ਰਸੂਲ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ *ਯਹੂਦੀਆਂ* ਦਾ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੈ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਦ ਤਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਦ ਤਕ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10:9-16, 34, 35)। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ, *ਜਗਤ* ਦੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ!

ਜਾਰ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ‘ਜਗਤ’ ਵਿਚ ਹੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ *ਤੁਹਾਡਾ* ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਖਾਸ ਹੋ! ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਵਕਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਰਿਆ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ *ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖਾਸ* ਹੈ-ਅਤੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਤੁਸੀਂ ਹੋ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜੇਮਸ ਡੋਬਸਨ, *ਹਾਈਡ ਔਰ ਸੀਕ*, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸੰਸਕਰਣ (ਓਲਡ ਟੈਪਨ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਫਲੈਮਿੰਗ ਐਂਚ. ਰੈਵਲ ਕੰ., 1979), 58 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ²ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪੂਰਾ ਗੋਲ ਚੱਕਰ ਲਾ ਕੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਣਾ। ³ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਇੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰੋਮੀ ਗਣਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਯਹੂਦੀ ਗਣਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ⁴ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਾਮੀ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਫਾਸਟ-ਫੂਡ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ⁵ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਨਫਰਤ ਵੇਖੀ ਹੈ/ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਫਰਤ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ⁶ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਚ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜ ਇਹ 50-60 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ⁷ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਬਲੀਦਾਨ ਕਿੱਥੇ ਕਰੇ (ਆਇਤ 20)। ⁸ਗਿਰਾਜ਼ੀਮ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ। ⁹“ਮਸੀਹ” ਇਕ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਹਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ।” ¹⁰“ਖ੍ਰਿਸਟਸ” ਇਕ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਵੀ “ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ” ਹੈ। ¹¹ਯਿਸੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੰਡਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ (ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਕਰਦੇ ਸਨ), ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਉਹਦੇ ਵਾਕ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸਨ।

¹¹“ਮੈਂ ਹਾਂ” ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੈ (ਤੁਲਨਾ ਕੂਚ 3: 14); ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਇੰਜੀਲ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ¹²ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਉਹ ਬਰਗਰ ਅਤੇ ਫਰਾਈ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ।” ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ: “... ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਚਿਪਸ ਲੈ ਕੇ।” ¹³ਆਇਤ 38 ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ: “ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।” ਸਾਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹਾ ਬਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੁਝ ਕੰਮ ਸਾਮਰੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ¹⁴ਸਾਮਰੀਆਂ ਦਾ “ਪੱਕ ਕੇ ਪੀਲੇ” ਹੋਣ ਦਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸਗੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8 ਵਿਚ ਫਿਲਿੱਪਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਵਾਢੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਿਆ।

ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੀਰਗਾਂ ਲਈ ਇਕ ਨੋਟ

ਇਹ ਇੱਕੋ ਨੁਕਤੇ ਵਾਲਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ: “ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ” ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਰੁਕੋਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਫਿਰ ਪਾਠ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਜਦ ਵੀ “ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਖ਼ਾਸ ਹੈ” ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਵੋ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਦਿਓ। ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਵਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਥ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।